

Community Management Network
for Sustainable Development
National Conference 2019

THE DYNAMICS OF COMMUNITY CHANGE

รายงานสืบเนื่อง
(PROCEEDING)

การประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

วันเสาร์ที่ 23 มีนาคม 2562
ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาทบทวนและตรวจสอบเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทบทวน
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาทบทวนและตรวจสอบเอกสาร

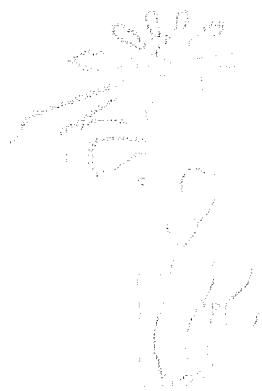
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโตรบล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ประธาน)
รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์พิพิธ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนາถวิจิตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่สว่าง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ตันตะรากุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.อรยา พโรเอี่ยมมงคล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ปริวิทย์ ไวยาชีวะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ณภัทร วิเศษกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทบทวน

ศาสตราจารย์ ดร. อรรถจักร ลักษณรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์จาธุนันท์ เขาวนิด	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์พิพิธ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโตรบล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่สว่าง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ตันตะรากุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.อรยา พโรเอี่ยมมงคล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ปริวิทย์ ไวยาชีวะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ณภัทร วิเศษกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สงขรักษ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรมสานา ณ ศกลนคร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิพิญสุดา พุฒาร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงนัตรแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรมนิมิตกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรษรา ธรรมอภิพล	มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทบทวน (ต่อ)

อาจารย์ ดร.สุนี คำนวนศิลป์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์วันชัย เจื่อนบุญ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์รชกร วชิรสิโรม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์เนศ เกษรศิริชร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี อึ้งโพธิ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอมอร เจียรนาศ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ ดร.บัณฑิตา หลิมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ยุทธกาน ดิสกุล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สาส์นรองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ	ข
สาส์นประธานคณะกรรมการดำเนินโครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่าย ด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4	ค
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4	ง
คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความและตรวจสอบเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ... กำหนดการ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชน	ณ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4	ภ
กำหนดการนำเสนองานวิจัยแบบปากเปล่า โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ	
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4	ภ
สารบัญ	ภ
ปักษ์ฐานวิทยากร	๑
บทความวิจัย	
ห้องศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงศุภ ชุมสาย ชั้น ๘ อาคาร HB7	
ภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อการประยุกต์ใช้ทางด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชน :	
กรณีศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	
รัฐพล พรหมมาศ	๕
การสื่อความหมายท่องเที่ยว : คุณค่าและแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อการพัฒนา	
การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน	
วราพรศรี ไชยฤกษ์	๑๔
รูปแบบการเรียกร้องสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเชิงเครือข่ายชุมชนส่วนล้าน	
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่	
สุภาวดี พิมพ์ คงชัย ภูวนากวิชิต ชรินทร์ มั่นคง	๒๖
การให้ความหมายและการปฏิบัติงานต่อการสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากรและภาคีเครือข่าย	
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแม่นะ อำเภอ	
เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และ เทศบาลตำบลสันมหายาน ออำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	
วิตรัตน์ ชลิตเดิครัตน์ ทรงวุฒิ ดวงรัตนพันธ์	๔๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ห้องศาตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงตุ้ย ชุมสาย “เศรษฐกิจชุมชน การท่องเที่ยวชุมชน 1” การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการพัฒนาการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	
ชนชาติปั๊มน้ำ มนติตา หาญพูด ชังพล พรหมสาขา ณ ศกลนคร..... 52	
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	
มนติตา หาญพูด ชนชาติปั๊มน้ำ ชังพล พรหมสาขา ณ ศกลนคร	60
การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ดำเนินการและขับเคลื่อนโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP	
นวัตวิถี : กรณีศึกษาหมู่บ้านตลาดเจ็ดยอด ตำบลไร่เก่า อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปฐมนาวี หุ่นงาม เกศราพร พรหมนิมิตกุล	68
การจัดการการท่องเที่ยวของโภมสเตยหัวหินดำเนิน อำเภอค่ายช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	
ภัชฎี แต่สกุล สิริ โคกิน แก้วกัญญา นรินทร์ สังขรักษ์มา	80
การท่องเที่ยวเชิงภัยพิบัติ กรณีศึกษาบ้านทุนสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	
ขวัญชิดา กลั่นแสง ราชกร วชิรสิริโรม	94
การสื่อสารเพื่อส่งเสริม “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ของตลาดน้ำประชารัฐบ้านกำล้ำ	
อำนวย บัวบาน จังหวัดสงขลา	
นิติกร วีระแกลว์ นลินนิภา บุนฤทธิ์ ณัฐพร จันทร์ ยุทธกานต์ ศิริกุล	105
แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ชุมชนหัวเขา	
อำนวยสิงหนคร จังหวัดสงขลา	
ชุติกานต์ ปานช่วย ชนุตม์ เพชรรงค์ สรวัชร์ สังข์ทอง ยุทธกานต์ ศิริกุล	117
แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชีวิต ชุมชนท่าพิน	
อำนวยสิงหนคร จังหวัดสงขลา	
บุญรากรถ จองเดิน สิริรัตน์ หวานละ โถดี ออนไลา พุฒิภูมิพงศ์ ยุทธกานต์ ศิริกุล	132
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ศูนย์เรียนรู้กิจกรรมไทยบ้านภูแล	
คำล่าชุมวงศ์ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา	
วิติพร ทองสุข ปริญญา นาวาทอง ยุทธกานต์ ศิริกุล	144
การพัฒนาฐานแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา รถรางชุมเมือง	
เทศบาลนครสงขลา	
จิรชยา ปฐมเพชร บางชุมมาศ จันทร์แก้ว พนิดา ประชุมทอง ยุทธกานต์ ศิริกุล	157

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ห้องประชุม HB 7801 ชั้น 8 อาคาร HB7 “เศรษฐกิจชุมชน การท่องเที่ยวชุมชน 2” ศักยภาพองเหล่งท่องเที่ยวชุมชน เป็นองค์กรเดียว อำเภอค่านข้าง จังหวัดสุพรรณบุรี บริษัทรุ่งเรือง ลักษณ์ พริกกุล นรินทร์ สังข์รักษยา	169
แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนเกาะใหญ่ อำเภอกราะแสงสิน จังหวัดสangkhla	
ชนชาติ เครือแก้ว ศุภกิจตี้ ตึ้งคำ สิทธิกร ศรีประดิษฐ์ ยุทธกานน์ ดิสกุล	179
แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กิตติมา คงแก้ว นุศรา แซ่ตั้ง ศศินา เอียงยิ่งเจริญ วิสาสินี พลายชุม ยุทธกานน์ ดิสกุล	190
แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่น กรณีศึกษา ตลาดใต้โภนด ชุมชนบ้านจันนา อำเภอความบุน จังหวัดพัทลุง	
กันตพงศ์ สวนยา กฤตภาส บุนเจริญ ชนชาติ รักนุ้ย นันทิกานต์ เศรษฐกุล ยุทธกานน์ ดิสกุล	202
ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนท่าหิน อำเภอสหัสราช จังหวัดสงขลา	
วรรูณิ หล้าดีน สวารส คงฤทธิ์ เอกนที เอกพันธ์ ยุทธกานน์ ดิสกุล	214
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทรรามัญดอนกระเบื้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มนธิรา สมจิตต์ มินทิมา เกี้ยวเพ็ง ธนาศ เกียรติธิรร	226
ประเพณีไหว้พระจันทร์แห่งชุมชนชาวแก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี รัตถยา ใจน์รักษกุล พิชญาภา วงศ์พันธุ์ลักษณ์ ธนาศ เกียรติธิรร	234
กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวใหม่ บ้านสนานนอก จังหวัดบุรีรัมย์	
รัชฎาพร สุดตาชาติ ทิพย์สุดา พุฒิชร	242
การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์นาเกลือพื้นบ้าน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี นันทริกา ยิ่มครัว ประภัสสร อรุณธิติกุล สุนี คำนวณศิริปี	253
ห้องประชุม HB 7802 ชั้น 8 อาคาร HB7 “สุขภาวะชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต” ความรอบรู้ด้านสุขภาพของกลุ่มเกษตรกรปากน้ำปราณ ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	
พลพจน์ ส้อนหจันทร์ ราชรุ วชิรลักษ์โรคม	263

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
แนวทางการปรับตัวของเกณฑ์กรผู้ผลิตออกกฎหมายบ้านบวกเดียวย ตำบล โปืองແຍງ อำเภอเมือง จังหวัดເໜິງໃໝ່	
ประเมณຄູນຄືອໍ ວິຊາກາຮັດນີ້ ນັ້ນທີ່ຕາ ດົງໝໍ ຖວະກາຄວິຈິຕຣ	273
ພຸດີໂຮມການໃໝ່ສາຮເຄມີທາງການເກີຍຕຽບອອງເກີຍຕຽບ ຜູ້ປຸລູກນະມ່ວງ ບ້ານໜອງຄຣກ ຕຳບລັ້ນທຽບ ຄຳເກອພຣ້າວ ຈັງຫວັດເໜິງໃໝ່	
ຂ້າງຄ່ອງລົດ ເລີຄອນນັ້ນຕີ ອັຮ້າພຣ ເບນຍ ກຮງພັນຕີ ຕັນຕະກຸດ	281
ຜູ້ປະກອບການສັງຄມກັບການເສີມສ້າງຄວາມສຸຂອງຄນໃນໜຸ່ມໜຸ່ນທຸ່ງດໍາເສາ ອ.ຫາດໄໝ່ງ ຈ.ສົງຂລາ ກ້າກພຣ ແສງທວີ ນັ້ນຂົນຕີ ຂວັງເຊື່ອ ອຸທິຍ ປຣິຄູ່ງາສຸທີນັ້ນຕີ	289
ບຣິ່ນທປະຫວັດສູງຮັກສາມັກສຶກສົງຂລາ (ວິສາກິຈເພື່ອສັງຄມ) ຈຳກັດ ກັບການສ້າງຄວາມສຸຂ ໃຫ້ກັບຄນໃນຄຳເກອຫາດໄໝ່ງ ຈັງຫວັດສົງຂລາ	
ສູກກັນຕີ ອີທະສູວຣຄີ ຈິຣາພຣ ພອນາ ອຸທິຍ ປຣິຄູ່ງາສຸທີນັ້ນຕີ	302
ຄວາມມ່ນຄົງໃນຈິວິດຂອງຜູ້ເຂົ້າວ່ວມໂຄຮກການບ້ານມ່ນຄົງໃນພື້ນທີ່ ຕຳບລເຈິ້ບີລັງ ຄຳເກອເມືອງ ຈັງຫວັດສູງຂລ	
ນັບຕີປະພຣ ຈັນແທ່ນ ເຕັມພໍາ ແສງສູງຍາ ອຸທິຍ ປຣິຄູ່ງາສຸທີນັ້ນຕີ	314
ອົງຄົງສະໝັກສົງຄມກັບຄຸລັກພາພິຈິວິດຂອງຄນໃນໜຸ່ມໜຸ່ນທ່າທິນ ຄຳເກອສທິງພຣະ ຈັງຫວັດສົງຂລາ ປິ່ນຄູ່ງຕົນແສງສຸຂ ທີພິຍ່ສຸດາ ນິ່ມເຮືອງ ໄສກົດາ ສັງຫຼັກສ່ວ່າງ ເຄຮ່ງຫຼຸງ ນຸ່ງຫວັງ ທະສຣນີ ໂອພື້ງ ອຸທິຍ ປຣິຄູ່ງາສຸທີນັ້ນຕີ	323
ແນວກາປົງປັດທີ່ດີໃນການຈັດການ ໂຄງກາຮາຫາກລາວວັນ ອຢ່າງນີ້ສ່ວນຮ່ວມຂອງໂຮງຮຽນ ວັດນາພຣມ (ມນມຫາວິທີຍາກາຮ) ຈັງຫວັດເພີ່ງບູນ	
ກັນຕີຖິ່ນ ຈັນທຣແພງ ຮວິກິກທຣ ສະຫອງໜ້ນ ທີພິຍ່ສຸດາ ພູ້ມຈຣ	337
ກາຮດູແລຜູ່ສູງອາຍຸໃນສຕານພັກພື້ນ ກຣັນສຶກຍາສູນຍັ້ງພັກພື້ນຜູ່ສູງອາຍຸ ກຣັນສຶກຍາ ສູນຍັ້ງພັກພື້ນ ຜູ່ສູງອາຍຸ The NympH Care Home ຈັງຫວັດປຸມຫານີ	
ສີຣິກໍນ້ ສ້ອຍສີຄຳ ແກສະພຣ ພຣහນນິມິຕກຸດ	347
ກາຮດູແລດນເອງຄ້ານການບຣິໂກຄາຫາກຂອງຜູ່ປ່າຍມະເຮົງເຕົ້ານມ ໂຮຕິກາ ຈື້ອາທິຕຍ໌ ກວິກາ ນຸ່ງຫຼຸງຮັດຕົນ ຕົກສ່ວ່າງ	357
ຫ້ອງຮຽນ HB 7702 ຂັ້ນ 7 ອາຄາຮ HB7 “ການຈັດກາຮູ່ມຸນຫານ”	
ກາວະຜູ້ນໍາແລກການພັ້ນນາໆມຸນຫານທ່າທິນ ຄຳເກອສທິງພຣະ ຈັງຫວັດສົງຂລາ	
ຫຼຸການາຄ ວາວິນພິພັນນີ້ ອໂລນທິຍ ເຮືອງສັງຫຼັກ ກມລົກກົມພື້ນຫານ ອຸທິຍ ປຣິຄູ່ງາສຸທີນັ້ນຕີ	369

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ณัฐชา รามคำยุ นภัสสรรณ ลิมเจริญ ธนาศ กฤษรศิริช	381
การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล กรณีศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลปักสนุทร จังหวัดสมุทรสงคราม	
เจนจิรา บุรณประเสริฐกุล สวรรยา ธรรมอภิพ	392
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมการจัดการขยะขององค์กรบริหารส่วนตำบลแก้ว กรณีศึกษาบ้านสันเหมือง ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ศุภกร มะลิแก้ว อรัญญา ชาธิกอง ปรีชา วงศ์พิพย์	402
สถานการณ์และแนวโน้มในการใช้สารเคมีของเกษตรผู้ปลูกดอกกุหลาบ กรณีศึกษา บ้านนาวตเดีย ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ นำฝน อุตตะเรือน ลัดดาวลักษ์ คำยอต นางชัย ภูวนากวิจิตร	411
การบริหารจัดการเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมอย่างมีส่วนร่วม ของพื้นที่อำเภอป้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	
กาญจนा พันธ์เมือง สุปรานี ในการ พิพย์สุดา พูลจร	420
ความทรงจำเหล่าสายใยผ่านการสร้างพื้นที่ป่าต้นน้ำผาคำ กรณีศึกษาประชุมรักษ์ป่าต้นน้ำ ผาคำ ตำบลคลองหอยโ่ง อำเภอคลองหอยโ่ง จังหวัดสระบุรี	
ธันย์ชนก มุสิกะเจริญ วุฒิชัย หมื่นไวร์ ยุทธกาน ดิสกุล	433
แนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ธีติวรดา ศิริวัฒนสกุล นานิตา ยอดชพ นงพล พรหมสาษา ณ ศกลนคร	445
แนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางยี่เรือง จังหวัดสมุทรสงคราม	
นานิตา ยอดชพ ธีติวรดา ศิริวัฒนสกุล นงพล พรหมสาษา ณ ศกลนคร	451
การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะแล็กย์ชัน โรง ตำบลจะแล็ก อำเภอสิงหนคร จังหวัดสระบุรี สถาพร มงคลบุตร พงษ์นภา แซ่แต๊ เมธชนันท์ เนียมบุญ เออมอร เจียรมาศ	457
ห้องเรียน HB 7703 ชั้น 7 อาคาร HB7 “พฤติกรรมศาสตร์ และคหกรรมศาสตร์เพื่อชุมชน” การศึกษาพฤติกรรม การเข้าร่วมชุมชนเสมอเมื่อนจริงของวัยรุ่นไทย กลุ่มที่ชื่นชอบ ดนตรี อิเล็กทรอนิกส์ ชฎาพร ลีบบุญประเทือง ลุนี คำนวลดีลป	467

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือและการจัดการซากโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ^ก กลุ่มเจเนอเรชั่นวาย	
อธิสา เจริญรุ่ง อารยา เกตุรวม สรรวรยา ธรรมอภิพัฒ 479	
ความคาดหวังเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมรับน้องประชุมเชียร์ของนักศึกษากิจกรรมชั้นปีที่ 1	
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบูรณ์	
โปรดเกล้า ภักดีเพชร ธนากร นุชเจริญ ศุกรัตน์ แสงกัตรแก้ว 491	
คุณลักษณะภาวะผู้นำในองค์กรกับการยอมรับของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการชั้นปีที่ 4	
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบูรณ์	
ธารศพงศ์ ทัศนนาคจิตต์ พิพัฒนา พุฒาร 504	
แรงจูงใจในการลดแก้วพลาสติกด้วยแนวคิดแก้วน้ำส่วนตัวแลกส่วนลดเครื่องดื่ม	
กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบูรณ์	
จันทร์ฉาย ทองรอด นรมน สารผล สรรวรยา ธรรมอภิพัฒ 517	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเลือกใช้พื้นที่เข้าทำกิจการ โครงการ ONE NIMMAN	
นารีรัตน์ กันธวัฒนะ อิสตริยา ศิรินิรันดร์ ปริวิทย์ ไวยาชีวะ 528	
ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจรับจัดเดี้ยงในจังหวัดเชียงใหม่	
จิรัชติกาล พดลวี พิมพิศา พรินทรากุล ปริวิทย์ ไวยาชีวะ 537	
การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Stylist ของผู้ประกอบการ	
ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในจังหวัดเชียงใหม่	
นนท์นภัส ชัยคำมา เพชรรัตน์ มะทะหมัด ปริวิทย์ ไวยาชีวะ 546	
การสำรวจความต้องการของผู้บริโภคต่อเด่นพาสต้าปราสาชากลูเตนเสริมคุณค่าทางสารอาหาร	
กิตติทัต บรรจงปฐ สถาชา ก่อเจริญ ณรงค์ ศิริรัมย์ 555	
การสำรวจความต้องการของครุภัณฑ์ในการสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์	
งานด้านใบคงล้านนา	
ชนากานต์ ชุมเรือน กัทราภรณ์ ปัญญาใหญ่ ปริวิทย์ ไวยาชีวะ 561	
ห้องเรียน HB 7704 ชั้น 7 อาคาร HB7 “ภูมิปัญญา-วัฒนธรรมท้องถิ่น และการวิจัยเชิงพัฒนา	
และแนวคิดใหม่เพื่อสร้างมูลค่าทรัพยากรัฐมนตรี”	
การเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรมนายศรีสุขวัฒน์บ้านดอนแก้ว ตำบลลวนคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน	
ศรีกัญญา สมบัติจินดา สุชาനาถ พุ่มบาง เกศราพร พรหมนิมิตกุล 572	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองป่ารง อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบูรณ์	
ทิพวรรณ ปืนแก้ว หทัยกานต์ ชูจำ เกศราพร พรหมนิมิตกุล	584
ผ้าซิ่นตีนเดง อัตถักษณ์และภูมิปัญญาผ้าพื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์	
ประภาพร ธรรมนูษา ศุภรัตน์ แสงสวัสดิ์แก้ว	594
ภูมิปัญญาผ้าทอชาติพันธุ์カラอังกับวิชิตชุมชนปางแดงใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปราวดี วนำค้าง ปราวดี มะมุน ศุภรัตน์ แสงสวัสดิ์แก้ว	602
การส่งเสริมการใช้ผลิตผลทางการเกษตรของชุมชน : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมปัง	
ทดสอบแบ่งสาลีด้วยแบ่งข้าวไรซ์เบอร์พรีเจลติไนซ์	
กนกวรรณ ใจคำ ณัฐพร พงศ์พันธุ์ อรยา พรเอี่ยมมงคล	613
การเพิ่มนุ่มค่าให้ผลผลิตทางการเกษตร : การพัฒนาเม็ดไบมุกสมน้ำมะเบือเทศ	
ไสรยา คำฟู อโณทัย เติมทวีวนิ อะรยา พรเอี่ยมมงคล	623
การออกแบบลายบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มน้ำหวานดี	
กุ้ยฟาง แซ่ฟ่ง เจนจิรา กุญชร ณ อยุธยา ทรงสุคุ ภู่สว่าง	632
การพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า OTOP ประจეทหมวกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
แสงระวีผ้าไทย	
ล้านนา กเลาเจรัสแสง อิตติธิดา ทองจิตติ อัจฉรา สโตร์บล	643
การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สู่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพระ詹วย ตำบลป่าแಡด	
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	
พรทิพย์ โชคโดย พนาพร โพธิ์พูลศักดิ์ ภวัත วิศาลกุล	651
ภาคผนวก.....	659

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาโยย จังหวัดเพชรบูรี

Cultural Change of the Tai Song Dam Ethnic. Tambon Nong Prong,
Khao Yoi District, Phetchaburi

ทิพวรรณ ปืนแก้ว¹ หทัยกานต์ ชูจำ² และ เกศราพร พรมนิมิตกุล^{*}

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำทั้ง 5 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ 1) ด้านอาหาร ในชีวิตประจำวันยังคงมีการรับประทานอาหารแบบดั้งเดิมอยู่บ้างแต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการปรุง เพื่อให้ได้รสชาติอาหารที่ถูกปากมากขึ้น ส่วนอาหารในพิธีกรรมชนิดใดหาวัตถุดิบมาประกอบอาหาร ไม่ได้ก็จะถูกยกเลิกไปโดยอาจหาอาหารชนิดอื่นมาทดแทน 2) ด้านที่อยู่อาศัย รูปแบบบ้านดั้งเดิมมักไม่มีการปลูกสร้างไว้อยู่อาศัยแต่มีการจำลองบ้านไทยทรงคำแบบดั้งเดิมไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็น ปัจจุบันไทยทรงคำอยู่อาศัยในบ้านปักที่ทั่วไปตามความนิยม 3) ด้านเครื่องแต่งกาย ทรงผมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของไทยทรงคำจะนิยมทำเฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น เยาวชนและคนรุ่นใหม่ไว้ผูกทรงแบบปกติตามความนิยม ส่วนการแต่งกายเต็อผ้าที่เป็นลักษณะเฉพาะของคนไทยทรงคำจะนิยมแต่งในงานสำคัญ จะไม่นิยมแต่งในชีวิตประจำวัน 4) ด้านความเชื่อ ในอดีตมีความเชื่องวดในเรื่องการนับถือผีแต่ปัจจุบันอิทธิพลของพระพุทธศาสนาเข้ามายืดหยุ่นมากขึ้นแต่การนับถือผีก็ยังคงมีอยู่ 5) ด้านประเพณีและพิธีกรรม บางพิธีกรรมมีการนำพระสงฆ์เพิ่มเข้ามาแต่ยังคงขั้นตอนพิธีกรรมแบบดั้งเดิมไว้ด้วย เช่น งานศพ และมีประเพณีที่ซึ่งมีการรับนำความเชื่อของคนไทยเข้ามาคือ ประเพณีการบวช เนื่องจากในอดีตคนไทยทรงคำจะนับถือผี แต่ปัจจุบันเมื่อมีการนับถือพระพุทธศาสนาจึงมีประเพณีการบวชเพิ่มเข้ามา

คำสำคัญ : การเปลี่ยนแปลง ไทยทรงคำ

Abstract

The cultural changes of Tai Song Dam ethnic group consisted aspects as follows: 1) Food, Tai Song Dam people still consumed traditional foods in some way but they adjusted the methods of cooking to obtain more tasty foods. For preparing food in the ceremony, if ingredients were rarely found, that dish might be

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบูรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำกลุ่มวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบูรี

* Corresponding author : e-mail khwan_magjan@hotmail.com

cancelled and alternative dish would be used as the replacement. 2) **Residence**, traditional residences were not built for personal residence but heritage conservation for the next generation's awareness. 3) **Costume**, Tai Song Dam elderly people had traditional hair style meanwhile new generation had modern hair style. Tai Song Dam had unique clothes. Traditional clothes were used in important events but not in daily life. 4) **Belief**, in the past, Tai Song Dam people strictly believed in ghost. Although they have gained greater influence of Buddhism, they still believed in ghost. 5) **Tradition and ritual**, some rituals relied on Buddhist monks but still remained traditional rituals such as funerals. Some traditions have adopted Thai beliefs such as ordination because in the past, Tai Song Dam believed in ghost. However, they have gained more influence of Buddhism and adopted Buddhism's ways to ordination.

Keywords: Change Tai Song Dam

ไทยทรงคำ (Tai Song Dam Ethnic) เป็นชนชาติไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปหลายชื่อ อาทิ ลาวโซ่ช์ ไทดำ ไಡด้า ผู้ไทยคำ ไทยทรงคำ ไทยโซ่ช์ ลาวซ่วงคำ และลาวทรงคำ คำว่า โซ่ช์ สันนิษฐานว่ามาจากคำว่า “ซ่วง” ซึ่งแปลว่า การเกง เพราชาวด้วยนิยมนำสู่การเกงทั้งชายและหญิง คนไทยและลาวพวนจึงเรียกว่า ลาวซ่วง ซึ่งหมายถึงลาวนำสู่การเกง ต่อมาเพี้ยนเป็น โซ่ช์ เหตุที่เรียกไทยคำ เพราะว่ากลุ่มชนผ่านไทยดังกล่าว นิยมสวมเสื้อผ้าสีดำอันเป็นเอกลักษณ์ซึ่งย้อมด้วยต้นส้มหรือต้นคราม ชาวไทยหรือไทยทรงคำ ถือตนเองว่าเป็นชนชาติไทย จึงนิยมเรียกตนเองว่า ไทดำ หรือผู้ไಡด้าซึ่งได้อพยพมาจากเขตสูงสุดทางใต้ ดินแดนทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เมืองเดียนเบียนฟู (กฤษณะ ทองแก้ว, 2543)

วิธีชีวิตของชาวไทยทรงคำบ้านหนองปรงมีวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากแหล่งที่อยู่เดิม ตั้งแต่การทำไร่ ทำนา ถือเป็นอาชีพหลักของชาวไทยทรงคำ ส่วนวิธีชีวิตด้านอื่นๆ เช่น เรื่องเครื่องนุ่งห่ม การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม ยังคงรักษาและสืบทอดจากบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน แต่ชาวไทยทรงคำเริ่มนิยมวัฒนธรรมใหม่ เกิดขึ้น จากเมื่อก่อนจะนับถือผีบรรพบุรุษอย่างเดียวยกเว้นแต่ศาสนานิปัฏฐานการปฏิโลภยุคโลกภัยวัตถุในปัจจุบันพยายามนำพาสังคมวัฒนธรรมก้าวไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อิกหั้ง “ความเป็นเมือง” คืออย่า ขับเข้าไปไกลชิด “ความเป็นท้องถิ่น” มากขึ้นทุกที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการถูกกลืนหายาวยังวัฒนธรรมที่ความเป็นเมืองนักจะทำให้สังคมห้องคืนละทิ้งความเป็นวัฒนธรรมของตนเองและหันไปรับวัฒนธรรมความเป็นเมืองเพิ่มมากขึ้นจากกระแสสังคมดังกล่าว จึงส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ปัจจุบันแม้มีอิทธิพลจากภายนอกเข้ามารครอบงำมากขึ้น ทำให้คนรุ่นใหม่ต้องปรับตัวไปตามยุคสมัย แต่ชาวไทยทรงคำรู้ก่อนๆ ยังคงดำเนินวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและรักษาประเพณีเดิมไว้ได้อย่างหนึ่งแน่น โดยเฉพาะ

การแต่งกาย อีกทั้งยังพยายามสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดงามสู่สุก豁านคนรุ่นใหม่ ไม่ให้ถูกกลืนไปตามกระแสแสวงสมัยใหม่ จนหลงลืมรากเหง้าของตนเอง

ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้คณาจารย์ศึกษาสนใจที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ดำรงตำแหน่งปρอง อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ว่าสภาพการคงอยู่ของวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำมีการดำเนินชีวิตและปรับตัวอย่างไรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน โดยการซึ่งรักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำถือเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่าของบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกันมาการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีที่สุดคือการฝังกรากให้คนได้รักและเข้าใจในกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งในปัจจุบันมีบทบาทอย่างมากในการดำเนินชีวิตอีกทั้งอาจถูกเลื่อนไปและในที่สุดกล้ายเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันถูกกลืนไปมากแล้ว

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ดำรงตำแหน่งปρอง อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านอาหาร ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการแต่งกาย ด้านความเชื่อ ด้านพิธีกรรมและประเพณี

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม บรรทัดฐาน วิถีชีวิต จริต ซึ่งวัฒนธรรมความหลากหลายและมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอยู่เสมอ วัฒนธรรมเป็นรากฐานสำคัญทางสังคม เป็นตัวบ่งบอกถึงชาตินั้นๆ วัฒนธรรมไทยสมควรแก่การรักษาไว้ซึ่ง ขนบธรรมเนียมประเพณี แต่สังคมไทยมีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาอย่างหลากหลาย และมันจะมองวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ล้าหลัง แต่ถ้าเรารู้จักที่จะมีการปรับใช้ การรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น อาจทำให้วัฒนธรรมไทยไม่ถูกกลืนกินด้วยวัฒนธรรมต่างชาติ ซึ่งวัฒนธรรมเป็นรากฐานความมั่นคงของสังคมและยังมีสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างชาติ ถ้าเรารู้จักที่จะรักษาความเป็นวัฒนธรรมเก่าเออไว้ และปรับใช้กับวัฒนธรรมสมัยใหม่ จะต้องเสริมความเข้าใจระหว่างกัน ด้านความคิด วิถีชีวิต จริตและค่านิยมที่ยังหลากหลายมากในโลกปัจจุบันนักสังคมวิทยาได้ □ ใน □ ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไว้หลายท่าน ดังนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช (2538 : 130 อ้างอิงมา จาก Davis, 1967 : 622) ให้ความหมายไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทุกสิ่ง ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมทุกสาขาทุกประเภท กล่าวคือไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง กับวัตถุหรือวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุ

สุพิชวงศ์ ธรรมพันธุ (2538 : 68 อ้างอิงมาจาก Smelser, 1988 : 382) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม” เป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความรู้ ความเชื่อ และลักษณะการแสดงออกของวิถีชีวิตทั่วไปในสังคม ผลของการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้เปลี่ยนแปลงวิถีใหม่มา

ให้ผู้คน เช่น ความก้าวหน้าของวิชาพิสิกส์ ทำให้เกิดการผลิตระบบสื่อสารแบบโทรเลขและโทรศัพท์ขึ้นใช้ทั่วโลกทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกว้างขวางทั่วโลก

กลองค์ เสียงประชา (2541 : 207) ให้ความหมายไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม” เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มนุษย์กำหนดให้มีขึ้นทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุที่นำเอามาใช้เป็นองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม

สุริชัย หวานแก้ว (2540 : 156-157) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์และสร้างขึ้นและที่สำคัญก็คือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยม บรรทัดฐานและระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคมนั้นๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมจากสถานภาพและบทบาทชายเป็นใหญ่มาเป็นหญิง และชายเท่าเทียมกัน ค่านิยมในการเลือกคู่ ค่านิยมในการแต่งงานเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นกับระบบที่ใช้การปฏิบัติในสังคมทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุอันได้แก่ เทคโนโลยีหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ และสิ่งที่ไม่เป็นวัตถุ อันได้แก่ จริต ประเพณี ค่านิยม กฎหมาย และศาสนา เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

มีนักวิชาการ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

ผ่องพันธุ์ มนตรัตน์ (2521 : 14) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต หรือจริตกฎหมายศาสนาสิ่งที่ประดิษฐ์และวัตถุอื่นๆ ในวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมจึงอาจกล่าวได้ว่า พื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมนั้นๆ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมส่วนมากเกิดจากการประดิษฐ์และการแพร่กระจาย

สุริชัย หวานแก้ว (2547 : 157-158) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์และสร้างขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านค่านิยมบรรทัดฐานและระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคมนั้นๆ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ออกเป็นสองรูปแบบ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงจากภายใน (Endogenous Change) อย่างเช่นจากการประดิษฐ์ คิดค้นวิธีการผลิตใหม่ขึ้นในสังคมนั้นเองจากการต่อสู้ขัดแย้งระหว่างกลุ่มและกระบวนการในการสังคมจากการริเริ่มการเปลี่ยนแปลงจากชนชั้นนำ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงจากภายนอก (Exogenous Change) อย่างเช่นการรับเอาเทคโนโลยีหรือสิ่งประดิษฐ์มา จากภายนอกการล่าอาณา尼คมซึ่งบางกรณีการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการรับเอาจากภายนอกอาจเกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้คนในสังคมหรือบางครั้งอาจโดยการใช้กำลังบีบบังคับ

พระยาอนุман ราชธน (2515 : 65) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะในแง่ใดลักษณะใด จะเป็นไปอย่างเชื่องช้าหรือรวดเร็ว ก็ขึ้นอยู่กับการสังสรรค์วัฒนธรรม (Acculturation) คือการที่วัฒนธรรมต่างสังคมมากระทบกันว่าจะมีมากหรือน้อยและมีความรุนแรงเพียงใดนอกจากนี้ในสังคมมนุษย์อาจมีการรับ

วัฒนธรรมบางส่วนมาจากการสังคมข้างเคียง ได้แต่ทึ้งนี้บางส่วนของวัฒนธรรมที่รับมานั้นไม่จัดกับค่านิยมหลักของสังคมและมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่จนในที่สุดวัฒนธรรมที่รับมาราจากสังคมอื่นกล้ายเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้นการรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาในระยะแรกอาจเรียกว่าเป็นการยึดวัฒนธรรมแต่เมื่อナンๆ ไปการยึดก็จะกลับเป็นการรับการยึดวัฒนธรรมและการรับวัฒนธรรมนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

วิลเลียม อ็อกเบอร์น. (2561 : ออนไลน์) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันมองว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะก่อให้เกิดสภาพการปรับตัวไม่ทันขึ้นเสมอ ทำให้เกิดความเนื่องหรือความล้าหลังทางวัฒนธรรมขึ้น” เช่น วัฒนธรรมทางวัฒนุทำให้สังคมเจริญแล้ว เช่นการมีรัฐชนต์ขับ แต่วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัฒนุ อันได้แก่ค่านิยม ประเพณียังไม่ปรับตัวกลมกลืนกับวัฒนธรรมทางวัฒนุ เพราะกลัวการเปลี่ยนแปลง ไม่กล้าเปลี่ยนนิสัย หรือพฤติกรรม ขาดการศึกษา แม้จะมีรัฐชนต์แต่การปฏิบัติตามกฎหมายจราจรยังเกิดไม่เท่ากับปริมาณรถที่เพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุปว่า แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิตค่านิยม ซึ่งแยกการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมออกเป็นสองรูปแบบคือการเปลี่ยนแปลงจากภายใน และการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกการรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาในระยะแรกอาจเรียกว่าเป็นการยึดวัฒนธรรมแต่เมื่อナンๆ ไปการยึดก็จะกลับเป็นการรับการยึดวัฒนธรรมและการรับวัฒนธรรมนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ข้อมูลเกี่ยวกับไทยทรงด้วย

สุนี คำนวลดศิลป์ และคณะ (2547:1-41) กล่าวว่าคนไทยคำนึงความเชื่อในเรื่อง ผี และ ขวัญ เป็นอย่างมาก ดังนั้นชีวิตความเป็นอยู่และพิธีกรรมต่างๆ จึงมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องผี ผีที่นับว่าสำคัญและอยู่ใกล้ชิดกับตนเอง นั้นได้แก่ผีบรรพบุรุษ ซึ่งเรียกว่าผีเชื่อน(ผีเรือน) คือผีปู่ ย่า ตา ยาย ที่ลึกลับกระรอม ไปแล้วและได้อัญเชิญมาไว้บนเรือน โดยจัดให้อยู่มุมหนึ่งของเรือน เรียกว่า กะล้อห้อง และต้องทำพิธี เช่น ไหว้ทุก 7 วัน (สำหรับผีตัว) และ 10 วัน (สำหรับผีผู้น้อย) เมื่อมีการทำสิ่งใดในครัวเรือนก็ต้องบอกกล่าวแก่ผีเรือนเสียก่อน ถ้าทำสิ่งใดที่ไม่ดีผ่าฟันประเพณีถือว่าทำผิดผีต้องทำพิธี เช่น ไหว้แก่ผีเรือนไม่เช่นนั้นผีจะให้โทษ ความเชื่อนี้นับเป็นกรอบควบคุมความประพฤติไม่ให้ผิดผินผิดธรรมเนียมประเพณี ผีแணหรือผีพ้า คนไทยคำนึงว่าเป็นเหตุการที่มีอำนาจเหนือมนุษย์สามารถบันดาลให้เกิดความเป็นไปได้ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี เช่น คลบบันดาลให้ฝนตก ฝนไม่ตก ความเชื่อจึงกล่าวถูกเล่าสืบท่อเป็นตำนานเรื่องแทนสร้างโลก

นอกจากนี้คนไทยคำนึงนับถือผีบ้านผีเมืองว่าเป็นผู้รักษาคุ้มครองบ้านเมืองให้ร่มเย็นและอุดมสมบูรณ์ ในชุมชนหนองปรงจะมีศาลเจ้าปู่ที่สร้างไว้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของผีประจำหมู่บ้านและทำการเซ่นไหว้ทุกปี (ในวันนี้เป็นใหม่ของไทยคำนึงถืออาวันแรกของเดือน 6) นอกจากนี้คนไทยคำนึงมีความเชื่อเรื่องผีพ้าและผีอื่นๆ อีกด้วย สำหรับความเชื่อเรื่องของขวัญคนไทยคำนึงว่าขวัญเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดเมื่อใดที่ขวัญออกไปจากตัวหรือมัวไปหลงทางอยู่ที่ใดก็จะทำให้เกิดความเจ็บป่วยหรือเคราะห์ร้าย ได้ต้องทำพิธีเรียกขวัญ

วิธีการวิจัย

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาข้อ จังหวัดเพชรบูรี ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนและวิธีในการดำเนินการศึกษา โดยมีประเด็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้เลือกพื้นที่ในการศึกษาที่ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาข้อ จังหวัดเพชรบูรี เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำมีการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้เป็นที่แรกในประเทศไทยก่อนที่จะมีการแยกย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น ภาษาพูด และภาษาเขียน อารชีพ การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมต่างๆ การดำรงชีวิตประจำวัน ยังคงผูกพันกับประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อตั้งเดิมอยู่เป็นอันมาก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาข้อ จังหวัดเพชรบูรี ว่ามีวิถีชีวิตและการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของปัจจุบันในทุกๆ ด้านได้อย่างไร

2. การเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เลือกผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ชาวบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาข้อ จังหวัดเพชรบูรี ใช้วิธีการการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยจะแบ่งชาวบ้านออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ชาวบ้านที่สืบทอดสายไทยทรงคำแต่กำเนิดจำนวน 1 ท่าน เนื่องจากสามารถเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับวิถีชีวิตตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน 2) ผู้สืบทอดสายไทยทรงคำ ตั้งแต่กำเนิดตั้งแต่อายุระหว่าง 29-45 ปี จำนวน 3 ท่าน ต่อชุมชนเนื่องจากเป็นผู้สืบสานหรือเป็นผู้นำทางด้านศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ 3) วัยรุ่นผู้สืบทอดสายไทยทรงคำตั้งแต่กำเนิดตั้งแต่อายุระหว่าง 15-18 ปี จำนวน 3 ท่าน ต่อชุมชน เนื่องจากสามารถให้ข้อมูลด้านโลกทัศน์ของวัยรุ่นไทยทรงคำที่มีต่อวัฒนธรรมของตน ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนแนวคิดที่จะพัฒนาหรือต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในชุมชนของตนเองในฐานะเยาวชนชาติพันธุ์ไทยทรงคำรุ่นใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูลเอกสาร ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของวิถีชีวิตและ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยสืบค้นจากหนังสือในห้องสมุดและเว็บไซต์ต่างๆ

3.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่ศึกษาพิธีภัณฑ์ปานถอนอมและชุมชนไทยทรงคำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาข้อ จังหวัดเพชรบูรี โดยใช้การสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

3.3 การสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ โดยอาศัยการอ้างอิงต่อเนื่อง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะจง กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ชาวบ้านและชาวบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ โดยจะแบ่งชาวบ้านออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้อาวุโสหรือชาวบ้าน อายุ 60 ปี

ขึ้นไป 2) กลุ่มผู้สืบเชื้อสายไทยทรงค่าตั้งแต่กำเนิดตั้งแต่อายุระหว่าง 29-45 ปี 3) กลุ่มวัยรุ่นผู้สืบเชื้อสายไทยทรงค่าตั้งแต่กำเนิดตั้งแต่อายุระหว่าง 15-18 ปี

3.4 การสังเกต ผู้ศึกษาใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) โดยผู้ศึกษาจะทำการสังเกตโดยผู้ศึกษาใช้แบบสังเกตที่มีการกำหนดประเด็นสังเกตไว้ล่วงหน้า เช่น สังเกตจากการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงค่า เช่น อาหาร ความเชื่อ การแต่งกาย พิธีกรรม และ ที่อยู่อาศัย เพื่อใช้ในการประกอบข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

4.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดแนวคำถามไว้ล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจะตอบคำถามในหัวข้อคำถามเดียวกัน การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ถามในประเด็นที่ต้องการ ศึกษา ประ hely ด้วยระยะเวลาในการคิดหัวข้อประเด็น

4.2 เครื่องมือที่ใช้ช่วยเก็บข้อมูลภายนอกบ้านที่ก่อให้เกิดความสัมภัย ช่วยเก็บรวบรวมภาพในระหว่างการลงไปเก็บรวบรวมข้อมูล สมุดบันทึก เพื่อช่วยในการจดบันทึกในขณะสัมภาษณ์ชาวบ้าน เครื่องบันทึกเสียง ช่วยในการบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงค่า ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ค้นพบเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ หลักจากนั้นนำข้อมูลจัดหมวดหมู่ตามประเด็น การศึกษา สรุปและนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนาความ (Descriptive) โดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แต่ละประเด็นการศึกษาทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงค่า ดำเนินการในประเทศไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและชาวบ้าน จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงค่า ดำเนินการในประเทศไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงค่า ในปัจจุบันที่ดำเนินการในประเทศไทย มีการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยอีกทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นในด้านต่างๆ แต่จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการรับกระแสสังคมวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ามาทำให้การดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงค่าได้มีการเปลี่ยนไปเพื่อให้สามารถ

ดำเนินชีวิตให้เข้าสถานการณ์ในปัจจุบันจึงเป็นเหตุให้อัตลักษณ์บางอย่างของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ถูกกลืนหายไป กระแสแสวงธรรมสมัยใหม่

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองปรุง อำเภอเขา ชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำ ตำบลหนองปรุง ทั้ง 5 ด้าน พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านที่อยู่อาศัย มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านประเพณีและพิธีกรรม ด้านอาหาร และด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คือ ด้านความเชื่อ ซึ่งสามารถสรุปผลการการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำของแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางด้านอาหาร

อาหารก็จะแบ่งออกเป็นอาหารในชีวิตประจำวันและอาหารในพิธีกรรม เรื่องของการเปลี่ยนแปลงจะเป็นอาหารในพิธีกรรมสิ่งใหม่ที่หาไม่ได้ก็จะนำสิ่งอื่นมาแทน หรือบางอย่างที่หายากก็จะถูกยกเลิกไป เช่น แกง hayuk ใส่เนื้อ แต่อาหารแบบดั้งเดิมของคนไทยทรงคำอย่าง เช่น แกงหน่อส้ม ผักจูบ แล้วอีกด้าน ในปัจจุบันก็ยังมีให้เห็นและคนไทยทรงคำก็ยังนิยมรับประทานกันอยู่ทุกครัวเรือน

2. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางด้านที่อยู่อาศัย

บ้านของคนไทยทรงคำในอดีตจะมีลักษณะที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์โดยม้านห้องหลังสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมดตั้งแต่ห้องนอนถึงใต้ถุนบ้านเป็นที่อาไว้ทำกิจกรรม เช่น ทำข้าว เย็บปักถักร้อย จักสาน และในทุกๆ บ้านจะมีกระถางห้องอยู่ซึ่งในปัจจุบันลักษณะที่อยู่อาศัยของไทยทรงคำมีการเปลี่ยนแปลงไปแต่ก็ยังคงมีแบบบ้านจำลองเอาไว้เป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังได้เห็นต่อไป

3. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางด้านการแต่งกาย

การแต่งกายแบบไทยทรงคำยังคงปราศจากให้เห็นอยู่ในงานพิธีต่างๆ ของชาวไทยทรงคำอย่างเช่น งานศพ พิธีเส่นเรือน เป็นต้น แต่จะไม่ปราศให้เห็นอย่างเต็มรูปแบบซึ่งในชีวิตประจำวันก็จะเป็นการแต่งตัวแบบทั่วไปอีกทั้งทรงผมก็มีความเปลี่ยนแปลงไปซึ่งผู้หญิงไทยทรงคำจะมีทรงผมที่แตกต่างออกไปตามช่วงอายุแต่ในปัจจุบันจะมีเพียงผู้สูงอายุเท่านั้นที่สามารถทำตามช่วงอายุของตนเองได้

4. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางด้านความเชื่อ

ยังคงมีความเชื่อเรื่องผีและปฏิบัติทำตามประเพณีที่บรรพบุรุษทำสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต บางคนก็เกิดจากเรื่องจิตสำนึกถึงบรรพบุรุษของตน ซึ่งมีความเชื่อว่าลักษณะเราเลี้ยงดูพ่อแม่ดีผู้บรรพบุรุษก็จะบันดาลความสงบสุขให้กับคนในครอบครัว และจะมีความเชื่อเรื่องพระยาแணหลวงและผีฟ้าอีกด้วย โดยคนไทยทรงคำเชื่อว่าพระยาแणหลวงและผีฟ้าสามารถคลบบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆ ตามความปรารถนาอีกทั้งยังมีความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาเพิ่มเข้าไปในชีวิตประจำวันและพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งในอดีตคนไทยทรงคำจะนับถือผีเพียงอย่างเดียว

5. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางด้านพิธีกรรมและประเพณี

ประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ของคนไทยทรงคำยังคงมีการปฏิบัติกันอยู่แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตรงที่จะมีการเพิ่มเอาพิธีสงฆ์เข้ามาในพิธีชื่นบ้านใหม่ งานศพ และยังมีประเพณีการบวชซึ่งเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการเข้ามาอยู่ร่วมกับคนไทย ซึ่งเมื่อก่อนคนไทยทรงคำจะไม่มีการนับถือพราหมณ์แต่พออยู่มา

อยู่ที่ประเทศไทยก็มีการนับถือศาสนาพุทธตามคนไทย พิธีกรรมต่างๆ ก็จะเปลี่ยนแปลงไปกล้ายเป็นการผสานพื้นที่ทางวัฒนธรรม แต่ไทยทรงคำทำที่หน่องปรงนี้จะมีการกลืนกลาวยัตติธรรมเข้าที่สุด เพราะว่ามีประชญาชาวบ้านและชาวบ้านที่ค่อยประกอบวัฒนธรรมให้เคลื่อนไหวชาๆ ไม่ให้ถูกกลืนกลาวยไปอย่างรวดเร็ว แล้วยังมีพิธีกรรมเป็นแบบเดิมที่ยังไม่ได้ออกของไทยมาคือพิธีแปลงขวัญ พิธีการเอาผึ้นเรือน ซึ่งวัฒนธรรมหรือประเพณีทุกๆ อย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจุบันวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำมีการเปลี่ยนไปแปลงไปในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาหาร ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ มีอาหารบางอย่างที่สูญหายไปหรือถูกนำสิ่งอื่นมาทดแทนส่วนอาหารในชีวิตประจำวันมีการปรับวิธีการทำเพื่อให้มีรสชาติที่ถูกปากยิ่งขึ้น ด้านที่อยู่อาศัย ลักษณะบ้านของชาวไทยทรงคำได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจนไม่มีแบบเดิมจะมีเพียงแค่แบบบ้านจำลองเท่านั้น ด้านเครื่องแต่งกายก็จะมีให้เห็นเพียงแค่ในงานพิธีสำคัญต่างๆ เท่านั้นซึ่งในชีวิตประจำวันก็จะเป็นการแต่งตัวแบบทั่วไป ด้านความเชื่อ ยังคงมีการนับถือผู้เมืองเดิมแต่ก็มีความเชื่อเรื่องศาสนาเพิ่มเข้ามาในการดำเนินชีวิต ด้านประเพณีและพิธีกรรมรูปแบบของประเพณีหรือพิธีกรรมมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมแต่ก็ยังมีเค้าโครงเดิมของพิธีกรรมอยู่ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้คือการรับวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ามาทดแทนวัฒนธรรมเดิมเพื่อความสะดวกสบายซึ่งเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงคำจึงมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นถึงแม้ว่าจะทำให้อัตลักษณ์บางอย่างของกลุ่มชาติพันธุ์สูญหาย แต่ในปัจจุบันชาวบ้านไทยทรงคำ หน่องปรงยังคงพยายามช่วยกันฟื้นฟูอนุรักษ์และรักษาความเป็นดั้งเดิมของชาติพันธุ์ยังคงเหลืออยู่ในคนรุ่นหลังได้เห็นต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวทางวัฒนธรรม (เมตตา วิวัฒนาณกุล, 2548) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมจะเป็นไปได้มากกว่าการปรับสิ่งแวดล้อมของเจ้าบ้านให้เข้ากับผู้นำอยู่ใหม่ค่อนตัวมากจะเปรียบเทียบวัฒนธรรมของตนเองกับวัฒนธรรมของเจ้าบ้าน เพราะสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าบ้านนั้นมีอิทธิพลยิ่งมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันและบทบาทหน้าที่ของเขารึ่งเป็นแรงกดดันให้ต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบวัฒนธรรมในสังคมใหม่ และสอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (สุพิชวงศ์ ธรรมพันชา, 2538) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม” เป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความรู้ความเชื่อและลักษณะการแสดงออกของวิถีชีวิตทั่วไปในสังคม สุริชัย หวานแก้ว (2540 : 156 – 157) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ที่มุ่งเน้น ประดิษฐ์และสร้างขึ้นและที่สำคัญก็คือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยม บรรทัดฐานและระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคมนั้นๆ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่าก่อนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาอี้อย จังหวัดเพชรบูรี มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งทำให้อัตลักษณ์ของความเป็นก่อนชาติพันธุ์ไทยทรงดำบางอย่างได้สูญหายไป ซึ่งหากคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจและช่วยรักษาอัตลักษณ์ก่อนชาติพันธุ์ของตน ก็จะทำให้อัตลักษณ์ของไทยทรงดำยังคงอยู่ต่อไปได้ในอนาคต

2. จากการศึกษาพบว่าก่อนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ตำบลหนองปรง อำเภอเขาอี้อย จังหวัดเพชรบูรี ชาวบ้านยังคงให้ความสำคัญกับพิธีกรรมและประเพณีต่างๆ ของก่อนชาติพันธุ์แต่ก็มีวิธีการต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพื่อความสะดวกยิ่งขึ้นแต่ก็ยังมีการปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันถึงแม้ว่ายังมีการปฏิบัติต่อกันมาแต่ความเป็นดั้งเดิมก็ได้สูญหายไปบ้างแล้ว ดังนั้นคนรุ่นใหม่ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมต่างๆเพิ่มมากขึ้นเพื่อนรักษาความเป็นไทยทรงดำและไม่ให้สิ่งเหล่านี้สูญหายไป

เอกสารอ้างอิง

กฤษณะ ทองแก้ว. (2543). ไทยทรงดำ. เข้าถึงเมื่อ 11 กันยายน 2561, เข้าถึงได้จาก

https://www.baanjomyut.com/library_2/the_black_thai/

จันนมล ตรีพันธุ์. (2558). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมไทย. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2561, เข้าถึงได้

จาก <https://www.gotoknow.org/posts/598216>

เย็นจิตร ถินนาม. (2553). วัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลง : ความหลากหลายบนความหลากหลาย. เข้าถึงเมื่อ

15 กันยายน 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/358168>

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำเขาอี้อย จังหวัดเพชรบูรี. (2555). ประวัติความเป็นมา. เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2561,

เข้าถึงได้จาก <http://www.khaoyoi-thaisongdam.com/>

เตรี ชาเหلا และคณะวิจัย. (2545). ก่อนชาติพันธุ์ : วัฒนธรรมและประเพณีจังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์ :

สำนักวิจัยและ บริการวิชาการ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.

สุนี คำนวณศิลป์ และคณะ. (2547). สารานุกรมไทยคำสำคัญ. เพชรบูรี : เพชรภูมิการพิมพ์.